

Nicolette Rigter, directeur Publieke Gezondheid, GGD regio Utrecht

‘Drinkwaterbedrijven zorgen voor gezondheid’

Elke gemeente in Nederland moet een aantal taken op het gebied van de volksgezondheid uitvoeren. Dit gebeurt in principe door een GGD: de Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst. Door schaalvergroting werken de 25 GGD’s steeds meer regionaal, in gebieden die geografisch samenvallen met de veiligheidsregio’s.

Sinds kort is Nicolette Rigter – eerder werkzaam bij GGD IJsselland en daarvoor in verschillende functies bij Vitens – directeur Publieke Gezondheid bij GGD regio Utrecht. *Wat ziet zij als belangrijkste doelen voor een GGD?*

Rigter: ‘Binnen de publieke gezondheid waar de GGD landelijk voor staat, ligt de focus nu op aansluiten op de veranderingen die de afgelopen jaren bij de gemeen-

ten zijn ontstaan door de decentralisatie van zorgtaken. Het sociale domein is enorm dynamisch en dat blijft voorlopig nog wel even zo. Onze organisaties moeten daarin meebewegen en aansluiten op de wensen van de gemeenten. Dat vergt heel wat flexibiliteit van de organisatie en de medewerkers.’

U heeft een achtergrond in de drinkwatersector, waar volksgezondheid een belang-

rijke rol speelt. *Hoe ziet u de relatie tussen deze onderwerpen?*

Rigter: ‘Er is een rechtstreeks verband tussen het een en het ander. Het stelsel waarmee in Nederland eigenlijk altijd en overal betrouwbaar en schoon drinkwater kan worden aangeboden, is de grootste bijdrage aan het uitbannen van infectieziekten en de daarmee gepaard gaande grote sterfte die je als samenleving kunt realiseren. Het zelfde zie je overal ter we-

---

‘SCHOON DRINKWATER IS EEN VOOR- WAARDE VOOR GEZOND KUNNEN LEVEN’

---

reld: waar schoon drinkwater kan worden gegarandeerd, daalt het aantal infectieziekten en stijgt de levensverwachting. Schoon drinkwater is de meest succesvolle preventiemethode die ooit op het gebied van gezondheid is ontwikkeld. In die zin kun je zeggen dat drinkwaterbedrijven zorgen voor gezondheid!’

Gezonde keuze

Het systeem van drinkwatervoorziening en riolering in Nederland is technisch, infrastructureel en organisatorisch inmiddels wel uitgekristalliseerd. Verdere echte gezondheidswinst kan vooral nog worden bereikt met interventies op het gebied van lifestyle ofwel: gedrag, aldus Rigter. ‘Onze aandacht is daarom verschoven naar preventie en het stimuleren van het maken van gezonde keuzen. Daarbij richten we ons op de gehele bevolking, maar er zijn wel enkele speciale risicodoelgroepen, zoals jongeren en ouderen. Bij de jeugd is het vooral belangrijk om de rol van water te benadrukken bij het tegengaan van overgewicht, één van de belangrijkste gezondheidsproblemen van dit moment. Overgewicht is een enorme risicofactor voor een gezond leven. Het vergroot de kans op hart- en vaatziekten en zorgt ervoor dat je niet makkelijk aansluiting kunt vinden in de maatschappij, zowel letterlijk als figuurlijk. GGD regio Utrecht is daarom actief betrokken bij programma’s zoals Jongeren Op Gezond Gewicht, JOGG en Be-Slim.’

Kraanwater in de horeca

‘Daarnaast benadrukken we het belang voor zeer jonge kinderen en ouderen om – vooral bij hogere temperaturen – voldoende te drinken. Daarbij adviseren wij altijd water. Zeker bij jonge kinderen is het extra belangrijk dat ze wennen aan de smaak van water, om te voorkomen dat ze op latere leeftijd altijd automatisch grijpen naar zoete, ongezonde frisdrank, met 35 gram suiker per blikje. Wij vinden het belangrijk te laten zien dat je zelf een gezonde keuze kunt maken. Daarom pleiten

wij ook voor het serveren van kraanwater in restaurants: je moet het mensen niet ingewikkeld maken om de gezonde keuze te maken. Bovendien is het een mooie combinatie van gezondheid en gastvrijheid.’

Watertappunten ook in buitengebied

‘Wij zijn groot voorstander van publieke watertappunten, zowel in het buitengebied als in de stad of het dorp; bijvoorbeeld bij speeltuinen, op schoolpleinen en op scholen. Je maakt het mensen daarmee makkelijk om gezonde keuzen te maken. Ze weten dan: ‘Ik hoef geen water of frisdrank te kopen, ik kan mijn eigen flesje gewoon bijvullen bij de kraan.’ We zien gelukkig dat steeds meer mensen en organisaties bewuster omgaan met gezondheid, en gezond eten en drinken. Op scholen en in sportkantine is met eenvoudige ingrepen nog flink wat gezondheidswinst te behalen. GGD regio Utrecht adviseert en ondersteunt scholen in het basis- en voortgezet onderwijs daarom ook bij het behalen van het certificaat ‘Gezonde school.’

Er wordt steeds meer samengewerkt tussen publieke en private partijen; speelt dat ook bij activiteiten om de gezondheid van de burger te bevorderen?

Rigter: ‘Je ziet dat soort samenwerking natuurlijk heel duidelijk bij initiatieven zoals JOGG. Maar ook op andere gebieden. Zo krijgen wij via huisartsen meldingen wanneer zich infectieziekten voordoen bij hun patiënten. Wij zoeken dan naar de bron van die besmettingen. Als het daarbij bijvoorbeeld om zwembad gaat, nemen wij contact op met de beheerder van dat water, om samen te kijken naar mogelijke oplossingen. Dit speelt ook bij evenementen, zoals ‘mud runs’ of zwemmen in een gracht waar de nodige bacteriën in kunnen voorkomen. Wij attenderen dan de organisator op de gezondheidsrisico’s voor de deelnemers en proberen die samen te minimaliseren. Ons uitgangspunt is daarbij: hoe kun je dit zo gezond mogelijk doen?’

Medicijnresten vormen een groeiende bedreiging voor de bronnen van drinkwater. Welke oplossingen ziet u, en kan de GGD daarbij een rol spelen?

Rigter: ‘Het door de wc spoelen van oude en niet-gebruikte medicijnen is een belangrijke bron van de diffuse vervuiling van het oppervlaktewater door medicijnresten. Daarom moet het publiek nóg beter worden geïnformeerd over het belang van het inleveren ervan. Ook het uitplassen van medicatie leidt tot vervuiling. Bij de ontwikkeling van medicijnen zou meer aandacht moeten worden besteed aan de juiste dosering, dat is ook voor het voorkomen van resistentie tegen medicijnen belangrijk. Zoals gezegd, is volksgezondheid in Nederland voor de GGD vooral een kwestie van preventie. Belangrijkste aanpak zou volgens mij moeten zijn: het terugdringen van medicijngebruik, bijvoorbeeld door gezond te leven en daarmee te voorkomen dat je medicijnen nodig hebt. Daar ligt dus een mooie taak voor de GGD’en van Nederland. Want voorkomen is nog steeds beter dan genezen!’

GGD

De 25 GGD’s vormen een landelijk dekend netwerk, met GGD GHOR Nederland als brancheorganisatie. De GGD is op veel gebieden actief. Taken van de GGD zijn onder meer: medische milieukunde, technische hygiënezorg (denk aan scholen, tattooshops, enzovoort), gezondheidsonderzoeken, epidemiologie, gezondheidsvoorlichting, Jeugdgezondheidszorg (inclusief het uitvoeren van het Rijksvaccinatieprogramma), openbare geestelijke gezondheidszorg, toezicht op kinderdagverblijven, infectieziektebestrijding, tuberculosebestrijding en het verlenen van assistentie bij de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen.

GGD regio Utrecht werkt voor 1.270.000 inwoners en 26 gemeenten.